

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Opere de două ori pe săptămână prin îngrădirea
la costul de redacție.
Atelieră tipografică „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorități și Societăți lei 60.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr 84 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Miercuri 3 Noemvrie 1943

Anul 106

Tâlcul unei cărți

de V. Branisce

Profesorul Dr. Ioan Stanciu a publicat Istoricul liceului „Gheorghe Lazăr” din Sibiu, din prilejul sfertului de mileniu dela înființarea lui. O lucrare de sinteză, clădită din materialul documentar al oreții.

Utilizând numai documentele păstrate în arhiva liceului, lucrarea scoate în evidență cele patru etape din timpul funcționării lui — cele patru epoci — cum, cu drept cuvânt, le numește autorul: epoca latină, (1692-1850), epoca germană, (1850-1868), epoca maghiară (1868-1919) și, în sfârșit, epoca română. Aceste epoci ale liceului corespund transformărilor istorice prin care a trecut frământata noastră Transilvanie.

Școala latină din Sibiu, înființată la 1692 de călugărul Iezuiți, în timpul domniei împăratului Leopold I, este un rezultat al luptelor religioase, care secole de-a rândul au căutat să câștige prozeții în rândurile Românilor.

Este impresionant numărul mare de elevi români pe care ni-l atestă registrele liceului. Dar ce ne ulmește este tăria nației noastre și puterea ei de a se menține la suprafață în împrejurări vitrege. Ne gândim cu emoție la Ioannes Czeec, Fogorosensis popae fillus, la Nicolaus Gosa, Hunyadiensis nobilis, la Simlon Schulitz, Abrudbanyensis, și la toți acei „agricolae fillus, milites fillus și popae fillus”, care au venit în sec. XVIII și XIX să la lumina, sigur cu urlașe sacrificii, pe băncile institutului din Sibiu.

Cu absolutismul, începe epoca germană. Ea durează până la împăcarea Maghiarilor cu Habsburgii. În această epocă dintr'un total de 5571 elevi, 3038 au fost români, 1421 nemți, 992 maghiari și 120 alte naționalități. Comentariile sunt de prisos.

Cu 1868 începe epoca sovintismului maghiar. Dar și în prigoană, elementul românesc se afirmă cu intensitate. Din 20.479 elevi, 10.355 sunt români, 5838 nemți, 3207 maghiari, 1031 evrei și 48 de alte naționalități. Este epoca insultelor, eliminărilor, pedepselor, măsuri prin care guvern și profesori credeau că pot oprî mersul istoriei. Ce s'a putut oare întâmpla în culisele clasei a opta din anul școlar 1899-1900, pentru ca anulul să ne spună că opt elevi români s'au retras? Printre ei se găseau Oct. Goga și I. Lupuș.

Istoricul liceului „Gheorghe Lazăr” ar trebui să ajungă în mâna intelectualelor noastre și mai cu seamă în rândurile tineretului. O lectură mai instructivă pentru o oră de educație, decât concluziile ce se desprind din această carte, cu greu vom găsi în zilele noastre. Din paginile ei se desprind două sute cincizeci de ani de luptă neșovăitoare de afirmare românească și o credință ca stâncă în viitorul de neînfrânt al neamului.

Din paginile ei răsar și prind viață luptătorii de altădată, deschizători de drumuri, bărbați de seamă al poporului nostru. În paginile ei am regăsit cu înflorare nume de înaintași...

A trădat pentru avantaje...

de

Dr. D. Chirculescu

Citim în ziarele din Capitală din 30 Octomvrie 1943 următoarea comunicare din Roma:

„Contele Ciano este stigmatizat pentru prima dată ca trădător de patrie, pecetluindu-se astfel în mod public ruptura politică dintre Duce și ginerele său, Contele Ciano.

„Lavoro Fascista” a acuzat miercuri pe Contele Ciano că prin atitudinea sa din marele Consiliu Fascist, unde a votat contra Ducelui, a trădat încrederea națională pentru avantajul său exclusiv. Ziarul numără pe contele Ciano printre fasciștii de categoria lui Bottai și a contelui Volpi di Misurata, desemnați ca „necinstiți, pentru că au comis trădarea, „speculând posibilități care le-ar fi oferit funcțiuni înalte”. Cu această ziarul dă de înțeles, ceea ce de altfel s'a discutat aci peste tot, că Contele Ciano spera să devie urmaș al Ducelui.”

„Contele Ciano... a trădat... pentru avantajul său exclusiv”.

A trădat pe D-l Mussolini, al cărui ginere era.

Și-a trădat patria a cărui fiu este.

„Pentru avantajul său exclusiv”.

Acestea privesc în deosebi Italia și pe d-l Mussolini. De sigur.

Dar acest om, ca ministru de externe al Italiei, a avut atribuțiuni care depășesc granițele Italiei. E un om care, prin atribuțiile sale, a fost amestecat în multe acte, pacte sau contracte internaționale, în josul cărora și-a pus semnătura.

Aceeași semnătură a omului care, după chiar spusele ziarului oficios italian, „a trădat pentru avantajul său exclusiv”.

O semnătură care a putut fi pusă tot pentru niște fleacuri de „avantaje exclusive”...

O semnătură care este o pată de compromițătoare tovarășie și care ridică, în condiții de elementară pudoare, chestiunea moralității actelor semnate și a valabilității lor.

NOI nu avem subvenții dela
nimeni.

Cocoș de munte din părțile Rodnei

Nuntă domnească

Așteaptă butea trasă lângă scară
Și-s fără seamăn fericiți nuntași —
Cât ține târgu-s forfot buciumași,
Că vestea străbătu peste hotară.

Oprîtă'n prag, Domnița se'nfoară,
N'o mai ajută, să pornească, pașii;
Stau ca pe jar și mirele și-arcașii,
Bolerul sur, se simte cu ocară....

Și crește larma... înlemnită'n prag,
Doar timpul o mângâie ca un steag
Și-o trece'n punte lină peste ani;

Copilăria prin lăcaci plânge
Și plâng cu dânsa sate de țărani,
Din care simte sufletul că-și strânge!

Lucian Valea

Intoarcere de pe front

Atacul dela Dzanfora Putrezim

de Ion Colan

Grozav lucru bordeiul sărac cu
cărbuni aprinși în vatră!
Poetul dela Iași, Topârceanu, a
spus-o frumos;

E așa de bine când pe drumuri ninse
Întâlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeag din care se ridică fum
Când te prinde noaptea călător la drum.

În groapa largă, cu spatele proptit
în pereții de lut jilav, nimeni nu știe
ce așteaptă; poate să se facă ziuă,
poate să nu se mai facă niciodată...

Ți-e așa de indiferent.

Dacă te-ar întreba cineva: Ce
vrei? — răspunsul ar porni rugător, ca
de copil sărac: puțin ceaiu fierbinte.

Atât!

Un bidon cu ceaiu fierbinte și o
cămașă uscată, fie și după un mort,
numai uscată să fie.

Până'n glesne cismele s'au adâncit
în ceva nedefinit: apă, noroiu, hoit.
Nici nu le mai miști, ca nu cumva du-
hoarea să fie răscolită.

Curge apă din cer, pătrunde prin
toate, a ajuns la piele, trece și prin ea...
Mânile-s reci și ude, gâtul ți-e ud,
ochii ți-s de oțel.

Umezeala a început să mucezească
pe la încheieturi.

Putrezim!

*

INSTANTANEE

Drum de veci

Plecăm de-acasă în una din zilele acestea și ieșind pe poartă am zărit un convoiu mortuar. In astfel de împrejurări se spune că e bine să te întorci, să mai aștepți puțin și-apoi să pornești din nou. Când ai un drum important de făcut e bine să nu-l faci de loc în ziua aceea.

Eu nu m'am întors. Am stat în mijlocul drumului privind cum se depărtează cortegiul. Adică ce cortegiu?

Un bărbat, destul de tânăr încă, însoțea sicriul. In urma lui veneau trei fetișcane — din familie probabil. Erau vesele, povesteau de una și de alta, în timp ce dricul înainta grăbit spre dealul bisericii. In fruntea convoiului un om ducea un prapor. Un prapor vechiu decolorat, cu icoana Invierii pictată pe el.

De prapor atârna o basma albă. Tot astfel de basmale erau prinse la tâmpla fiecăruia dintre cei patru cai.

Un obicei care în orașul nostru nu există. Dovadă că mortul sau moarta erau străini. Cimitirul bisericii noastre este încăpător pentru toți străinii. Aici își găsește loc bun de odihnă pribegii, morți pe care vântul soții i-a aruncat la poalele acestor munți. Aici, în fundul grădiniței de unde privirea cuprinde toată priveliștea orașului, zac mobile de pământ, la căpătâiul cărora nu mai plânge nimeni. Mi-aduc aminte, de mult, cum se bocea o femeie c'a trebuit să-și îngroape copilul aici, lângă muniții aceștia mari.

Se tânguia spunând că n'ar trăi aici nici să-i dea toată țara. S'ar teme că n' fiecare clipă se năruie stâncile pe ea. Cine știe, soarta ironică cum e, dacă nu va fi adus-o mai târziu să odihnească totuși lângă copilul ei.

Ce trist e să vezi ducând la groapă pe cineva, fără să-l petreacă în ultimul drum rudele și prietenii lui. Un singur om — cum am spus — mergea după sicriul simplu de colorarea argintului. A fost poate soțul sau un frate? Nu știu.

Fetișcanele cele trei făceau doar o simplă preambulare. Nicio durere, niciun regret nu le turbura tinerețea. Ce m'a impresionat însă mai mult, a fost graba cu care acest musafir umil al pământului a fost dus la locul de veci. De obicei așa se duc săracii.

Simțeau oare cei patru cai că n'a fost om „cu greutate” acela ce dormea acum în trăsura de sticlă? Ce mult aș fi dorit să-i văd fața supțâ de boală și să-l cer iertare.

Ecat. Pitiș

„Cântărețul“ lui Goethe la Români alte trei probe românești

de Ion Gherghel

II.

Vom trece in revistă, în acest articol, alte trei traduceri românești ale baladei „Cântărețul”. Anul 1908 a fost un an plin de roade în ale tâlmăcirii, după cum a fost, de altfel, întregul deceniu al veacului nostru. Inafară de încercarea lui C. D. Crăciunescu dela Ramuri, mai apărură atunci la Sămănătorul traducerea lui C. Teodorescu. Indepărtările de textul original sunt, în unele versuri, prea mari. Astfel bunăoară:

Die Ritter schauten mutig drein
Und in den Schoss die Schönen...

este redat prin:

Că toți ai largului castel
Pătruși adânc i-admiră...

Uneori titlul e greoiu, iar sensul în mod fatal, devine obscur, dacă nu chiar greșit, ca în traducerea următoarelor versuri:

Die goldne Kette gib mir nicht,
Die Kette gib den Rittern,
Vor deren hübnem Angesicht
Der Feinde Lanzen splittern!...

Nu mie, nu, ci du-i cestor
Viteji, cari te'mpresoară,
Din ochii ageri ai căror
Vrășmașa spadă sboară.

Sau sună strident, ca în mult citatele versuri:

Eu cânt cum cânt'o păsărea
De crâng, legata i soartă;
Cântarea gurii'n însăși ea
Intreaga-i plat'o poartă.

Numeroasele păcate de rimă ce s'au strecurat, pe nesimțite, într-o altă tâlmăcire românească apărută într-o antologie, au darul să devieze de asemenea înțelesurile versurilor din original.

Astfel această traducere a lui Ion Sân-Giorgiu respectă cerințele formei. Ce folos însă dacă „domnii” trebuie să fie „cu bărbi de nea” pentru ca să aibă rimă cuvântul „stea” din versul al treilea, iar ochii cântărețului trebuie să fie „stînși” — deși el cântă „furtunos” — pentru ca să rimeze cu expresia „surprinși”. De ce oare pasărea „cântă în cuibu-i nepătruns? — Fiindcă „viersul ce din piept s'avântă „Răsplată e deajuns.”

S'ar putea cita și alte exemple. Dovada devierilor de sensuri prin strecurarea păcatelor de rimă într-o versiune românească corespunzătoare din punct de vedere ritmic este însă pe deplin lămurită prin exemplele citate.

Traducerea lui Ion Sân-Giorgiu s'a produs în deceniul al 4-lea al veacului nostru. E deci proaspătă. Am fi în drept să ne așteptăm să fie cea mai izbutită. Recordul îi câștigă însă și de data aceasta, cunoscutul și iscusitul tâlmăcitor dela Junimea Literară: Iorgu G. Toma. Cel mai bun traducător al Cântecului Clopotului ne-a dăruit și cea mai izbutită tâlmăcire a baladei Cântărețul. Ireproșabilă nu este, firește nici

proba ce ne-a dat-o Iorgu G. Toma Dintre toate încercările românești însă ea este cea mai vrednică să figureze într-o antologie. Anticipând publicarea alegerii acestor texte poetice din domeniul tâlmăcirilor, prezentăm cititorilor, în întregime această merituosă prestațiune literară dela 1908:

Ce-aud la poartă răsunând,
Ce sunet lin de strune?
Măestru-l cântec vreau curând
In sală să răsune.
Vorbit-a craiul, pajul-i dus,
Re'ntors e pajul, craiu-a spus:
Să intre dar bătrânul.

Cinstiților boieri, mă 'nchin,
Frumoaselor din lume!
Ce cer bogat de stele plin!
Dar care-l al lor nume?
In sala plină de splendori
Vă 'nchideți ochii admiratori,
Nu-l vremea desfătării.

Seninii ochi deci adumbriți
Indat'un glas vibrează,
Iar cavalerii se aprind,
Frumoasele oftează.
Ci craiul cui i-a prea plăcut
Cântarea, lui să-i dea a vrut
Un lanț, bogat de aur.

Tu lanțul mie nu mi-l da,
Ci dă-l la cavalerii
Viteji, ce pun în slujba ta
Virtuțile puterii;
Sau cancelarului, ce-l ai,
Cu celelalte să-i mai dai
Și-o sarcină de aur.

Eu cânt cum cântă-o păsărea
Pe creanga legănată,
Și cântecu-i răsplată mea,
Din toate mai bogată;
Dar dacă vrei să mă cinstești:
Un vin curat să-mi poruncești
In pur pocal de aur.

La buze pus; i-a și gollit:
„Ce dulce recreare,
O, rege, Tu ești fericit
Când plata mică-ți pare,
La bine — să mă pomenești
Și Domnului să-l multumești
Ca ție eu acuma.”

Versuri ca, bunăoară, ultimele trei din strofa a treia puteau să fie mai bine șlefuite. Oricum însă, privită în întregime, tot tâlmăcirea lui Iorgu G. Toma rămâne, până în prezent, cea mai îngrijită și cea mai neaoș-românească.

PREDICI ÎN PUSTIU

E cam scrintit...

Dacă te scoli de dimineață, la ora 5, ca să poți lucra în liniște, cu capul clar, la masa ta de scris și să-ți rămână timp să faci și o plimbare frumoasă urcând un deal înainte de a începe serviciul, serviciul profesiunii tale, lumea zice: *E cam scrintit la cap!*

Dacă într'un moment liber, și e bine să-ți faci în fiecare zi astfel de momente libere, cauți undeva, departe de casă, într'un loc izolat, liniște pentru sufletul tău și soare pentru ochii tăi și pentru corpul tău, numai în costum de baie, lumea zice: *Ii lipsește o doagă!*

Dacă te sustragi unei invitațiuni sau obligațiunii de a mânca seara mult și de a bea și mai mult zicând: eu mi-am luat obiceiul binefacător de a elimina cu totul masa de seară ca absolut fără rost, căci mi-e somnul mai liniștit și mă pot astfel culca și scula de vreme, având o pofță de lup dimineața, lumea zice: *Ăsta-i nebun de-abinelea!*

Dacă, în dorința ta de a umbla mai repede spre a nu pierde vremea în zădar, nu prea stai de vorbă cu oamenii pe stradă, umblă mai sportiv, cu capul gol și pe cât se poate fără palton, căci cine umblă repede nici nu prea are nevoie de palton și pălărie, lumea zice: *Are sticlă la cap!*

Dacă îți aperi drepturile tale conform principiului: „Dumnezeu și dreptul meu”, lumea zice: *E un scandalagiu!* Dacă lași să-ți se calce drepturile uitând de dragul liniștii tale și a timpului tău prețios, de ofense și nedreptăți, lumea zice: *E un prost!*

Dacă ai o casă a ta bine pusă la punct și vre-o grădiniță sau moșioară, lumea zice: *S'a învățat bine, știind să fure destul!* Dacă n'ai nicio casă: e un neisprăvit; ce-o fi făcut omul acesta o viață întreagă de nicio căsuță a lui n'a fost în stare să-și clădească?

Dacă propagi Biblia și preamărești biserica, lumea spune: *A căzut în mania religioasă.*

In o privință a evoluat lumea. Dacă te așezi la masă sau te scoli dela masă fără a mai spune rugăciunea, cum făceau părinții noștri, nu mai zice: *Nici porcul meu de-acasă nu se roagă.*

Concluzia: Ai curajul opiniei tale și mergi pe calea ta, fără să-ți pese ce zice unul sau altul, căci calea cea bună nu e pe placul lumii.

Dr. M. Suciu-Sibianu.

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astrei” Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12).

Ce cald trebuie să fie în pătuțul Sandei!

I-a făcut mama baie, a legat-o la cap cu gimbir și asta-i da un aer serios. D'asta se și uită ea în oglindă:

— Ute tata, ce flumoasă sânt...

— Frumoasă, mânca-te-ar tata, frumoasă...

Mă ia de gât, mă strânge cu o putere pe care nu i-ai bănuț-o:

— Și tu ești flumos tata, nu?

— Așa-și-asa! Nici prea-prea, nici foarte-foarte...

— Ba da, tata, tu ești flumos!

Chestiunea fiind aprig controversată, — de o parte aprecierile Sandei, de alta a celor ce m'au cunoscut, mă cunosc și mă vor cunoaște, toți diametral opuși părerilor fie-mi, rup discuția, mai ales că și Sanda are bunul simț să nu mai insiste.

— Tata, spune o poveste cu vacă...

— A fost odată o vacă mare, mare, mare...

Mai cât coala, în față, Rușii. Dacă dau un atac, avem groapa făcută. N'o să ne'njure alții — și morți! — că infectăm aerul.

Așa or fi zicând și ei.

Cât dorul, noaptea s'a prelungit în gânduri.

Casca, chivără de oțel, prinsă subț barbă cu o curelușă, stă ca pe creștetul crucii. O să stea odată și acolo.

*

Mă obsedează un gând naiv, distantat de situație:

— O fi înverzit Tâmpa?

Pe subț aleele ei, odată, pe vremea „studentiei” la „gimnazul mare român”, un șmecher din București ne-a mâncat creșterii de cvartir pe-o lună cu „Uite popa, nu e popa”.

*

Toți parcă dorm și nu doarme niciunul. E o tăcere ca în clasa în care niciun elev nu și-a învățat lecția, iar profesorul întoarce încet filele catalogului.

In groapa asta suntem opt inși. Opt baloturi acoperite cu fol de cort peste care plânge cerul. Subț fiecare foaie, gândurile vin, pleacă, n'au nicio legătură între ele, suveică zăpăcită în mâinile unei fete în care a'nceput să crească dragostea.

Rar dacă-ți vine în minte că în zori trebuie să cucerim satul din față. Săl cucerim!

Ei, și pe urmă?

Pe urmă, cine scapă, o să mai cucerească și alte sate și tot așa, până la marginea pământului, unde nu va mai ajunge decât unul, victoriosul, eroul. Iar eroul se va lăsa atunci moale, sfârșit, la marginea pământului, așa cum stam, copil, pe marginea gârlei, își va legăna picioarele'n gol și va spune: *Am învins!*

Dar că ce a învins și de ce a trebuit să învingă, și cu ce se alege el, el, însul, din toată această victorie, nu va ști niciodată și nimeni nu i-o va putea spune.

Și totuși, *Istoria* va vorbi despre el.

*

Deocamdată, putrezim.

Ne descompunem aici, în groapa asta, suge apa din noi, ne ruginește casca pe cap, ruginesc finteles și potcoavele dela bocanci, ruginesc cătărămile și tot ce e fierărie pe noi.

De-om mai sta mult așa n'o să mai rămână din noi decât curelele peste o grămadă de oase galbene. Să nu ne clatine cineva, că ne dărâmam, ca un castel din cărți de joc.

Opsute de creștini au intrat în găuri, ca sobolii, fără să fie soboli și așteaptă.

Noi, aici, opsute; dar până sus, la Murmansk, vom fi milioane.

Iar ceasul vremii și-a oprit brâncile; doar minutarele trec peste secunde, ticăind ca bătăile de ciocănele în vată.

*

Oi, mamă!

Oftatul a ieșit ca dintr'un piept în care fierbe coliva ofticiei.

Dintr'o arhivă secretă
brașoveană

Statul polițist

de I. Bozdog

VIII.

Patriotismul elevilor români din Brașov

Despre atitudinea demnă a tineretului școlar din Brașov vom avea ocazie să vorbim mai des în cursul descifrării documentelor din această arhivă secretă. Am amintit în numărul nostru trecut de riposta lor românească la adresa tineretului maghiar cu ocazia morții lui Ludovic Kossuth, și o vor face cu aceiași firi de mândrie ori de câte ori îi vom întâlni, fie în jurul mormântului din Groaveri la 2/15 Mai, fie însoțindu-și profesorii sau executând mandatul lor în soliile ce aveau să le împărtășească satelor, pe timpul memorandumului, fie protestând și punând la punct cu tot clocotul vârstei lor insultele aduse neamului de către elevii maghiari.

La 13 Mai 1895 prefectul ordonă căpitanului orașului Hemesch să cerceteze și să-i raporteze cât mai neîntârziat despre manifestația obișnuită din preseara de 12 Mai, care „s'a transformat de astădată într'o demonstrație scandalosă participând elevii tuturor școlilor românești din Scheiu” între orele 7-8 seara, când elevii cântând cunoscutul „Deșteaptă-te Române” au înlocuit versurile din urmă „nu ne vom odihni până când mai este un picior de dușman” cântând înaintea unei mulțimi de mai multe sute „nu ne vom odihni până va mai exista un câne de maghiar”.

Fiindcă această scandalosă schimbare de înțeles s'a repetat pe toate străzile de către elevii unei mari instituții și astfel nu se poate califica de o apucătură studențească sau o răsfățare a unor copii beți, ci a fost o demonstrație chibzuită după un plan anumit și a decurs în prezența unei părți a profesurii (afirmative) și a unui mare public, vă rog să cercetați: 1) Dacă manifestația a fost autorizată. 2) Cine au fost inițiatorii, respective, cine a avut răspunderea? 3) Fost-au profesori de față la manifestație și câți? (No. 72/Res. — 13 V. 1895).

Cu același număr și în aceeași zi prefectul avizează Președinția Cons. de Miniștri, Ministerul de Interne, pe cel al Instrucției și pe inspectorul șef din Sibiu.

La 18 Mai 1895 primul ministru Bánffy cu No. 413/Res. cere prefectului să-i comunice rezultatul anchetei în chestia de mai sus. Același lucru l-a cerut la 29 Mai cu No. 26146 și ministrul Wlasics.

Prefectul îl urgitează acum pe căpitanul orașului să încheie ancheta și să-i depună raportul. Presat de aceste urgități căpitanul Hemesch la 31 Mai cu No. 1902 raportează că a început numai decât cercetările cu falsificarea

Deschiderea cursurilor

Academiei de înalte studii comerciale și industriale din Cluj-Brașov

Înalta instituție academică brașoveană și-a deschis cel de-al patrulea an al activității ei de pribeagă, printr'o solemnitate la care a ținut să participe o mare parte a intelectualității municipiului, alături de reprezentanții autorităților locale.

Slujba, oficiată de trei preoți — frumos și cu adânci înțelesuri subliniată — a fost ascultată parcă protestatar atent față de un secol care a pus dinămintă creștinismului. Sufletește este așa de explicabil, că pe măsură ce năvala din răsărit se apropie, oamenii tot mai sincer se întorc spre izvoarele divinității, tot mai cu sete sorb din apa cea vie. S. S. părintele Coman, într'o cuvântare care a depășit mult ocazionalul, fără nimic din frazeologia goală și stereotipă a atâtoro, s'a adresat sufletelor tinere și bătrâne și a reușit să pătrundă în ele.

Cuvântul de deschidere al d-lui rector, V. Jinga îmbrățișând veacuri de frământări, a sintetizat ideologiile în evoluția lor și a încercat să schițeze, prin citate luate din personalități care reprezintă spiritualitatea europeană, perspectivele de viitor. A arătat, apoi, în complexul istoricelor evenimente, rostul neamului nostru exprimându-și certitudinea într'un viitor pe măsura idealurilor noastre.

Tot D-sa a arătat realizările Academiei în acești ani de refugiu, dând informațiuni și cifre care vorbeau prin ele însele. Necunoscătorii au putut lua act și de felul cum a fost reorganizată Academia smulsă din Clujul începuturilor ei.

Un student a răspuns cu seriozitate potolite în glas, potrivit cuvintele care porneau din inima unei studențimi ce știe să-și facă datoria și pe câmpul de luptă, și în laboratoarele instituțiilor academice. Calm, așezat, vorbele au fost ascultate atent. Mărturisirea lor, că „Ardealul nu va putea fi uitat, că va fi răzbunat, i-au adus și răsplata aplauzelor.

Profesorul I. Gherghel, cu un mănunchi de studenți și studenți, printr'o bucată corală bine aleasă și nuanțat executată, a încheiat festivitatea.

refrenului strofei întâia din „Deșteaptă-te Române”. Deși nu încapă îndoială că informațiile arhivarului județean *Barcsay Ioan* sunt exacte nu s'a putut constata că s'ar fi cântat cuvintele: „nu ne vom odihni până va mai exista un câne de maghiar”.

Elevii români audiași au recunoscut unanim, că au auzit în locul cuvintelor susmenționate cântându-se „barbarii de maghiari”, dar ei (elevii) din

Pentru a patra oară porțile Academiei Comerciale se deschid în Brașovul nostru. Profesorilor, studenților și studenților le dorim spor la muncă.

I. Cl.

Acest act, care va înscăuna o nouă tradiție brașoveană, s'a desfășurat în sala festivă a Camerei de comerț și de industrie în prezența d-lor: col. Manole Enescu, prefectul județului; dr. N. G. V. Gologan, primarul municipiului; Dr. Vasile M. Teodorescu, prim-președintele Curții de Apel; col. Gh. Vranceanu, comandantul Garnizoanei; Dr. Sever Pop și Emil Fleischer ajutoari de primar; Nistor Popa, prim-președintele Tribunalului; Nicolae Tughin, prim-procuror; dr. Nicolae Căliman, președintele „Astreii”; Prof. Ion Colan, conducătorul ziarului „Gazeta Transilvaniei”; ing. Viniș, ing. Suluțiu și ing. Radeș, directorii uzinelor „Astra”; Comandor Alex. Vodă, inspector general „Muncă și Lumină”; prof. Răducănu, fost ministru; Chirișescu, inspector general financiar; Zătreanu, administrator financiar principal; Bucurescu, administrator financiar.

Din corpul profesoral al Academiei: dr. Victor Jinga, rectorul Academiei; prof. Pavel Roșca; prof. Gheorghe Moroianu, fost rector; prof. Gociman; prof. Voina; prof. Eugen Demetrescu; prof. Gh. Dragoș; prof. Ion Gherghel; prof. Augustin Tătaru; profesorii: Ionel Tanislau; Gh. Stoica; prof. Const. Lăcea; prof. Ștefanovici-Svensk; prof. Hașeganu; prof. Someșanu; prof. Bencea, dr. Stroiie, secretar general al Academiei; dr. Glonca, dr. Basarab, dr. Pop, dr. Mitrea, dr. Herlea, dr. Răducănu, dr. Tarța, asistenți onlv; prof. Iencica, inspector general școlar; dr. Colbazi, dr. N. Boeru, notar public; protopop militar Lt. Col. Ilie Hoclotă; precum și d-nele: Sabina col. Enescu; Mimă dr. Gologan; Jinga; Sever Pop; Moroianu; Ștefanovici; Palmieri; Clorțea; ș. a.

Slujba religioasă a fost oficiată de părintele prof. Ion Popa, pr. Vasile Coamn, parohul catedralei și preot prof. Grama.

stimă față de poetul lor ideal au respectat cuvintele, și n'ar fi capabili de o interventie, pe care probabil a făcut-o mulțimea mare ce însoțea manifestația. (Nota: e foarte probabil ca acesta să fie textul înlocuit în loc de „barbarii de tirani” = barbarii de maghiari).

Cuvintele „câne de maghiar” nu le-au auzit. Un singur elev a afirmat

Continuare în pagina 5-a

Un sburător de elită:

Slt. Milu Ion

de N. Bârsan

Războiul acesta a arătat pe deplin puterea de luptă și jertfă a sburătorilor noștri.

Orice s'ar spune, fie de prieteni, fie de dușmani, dibăcia, bravura, sângele rece și puterea de jertfă a aviației noastre au creat legende ce vor contribui măcar la ziua cea mare a Drepității românești.

Lupta acestor viteji, înfrății cu cerul a fost încă un examen, din rândul aceluia care, de-a-lungul veacurilor, a cerut vieți.

Și precum atunci, demult, în clipele de cumpănă, s'au ridicat din anonimul țării figuri de viteji care au trecut apoi în legenda și istoria biruințelor noastre, tot astfel și azi s'au înălțat puteri de luptă, din brava aviație românească, a căror măreție nu o poate cuprinde încă admirația și cugetul nostru.

S'au înălțat ca ciocârliile să înșeneze zărite țării, să despice întinerul și să vestească biruința.

N'au șovăit și au invins. Iată de ce ne este dat să auzim adeseori comunicate de recunoștință aduse falnicei noastre armate din aer.

Cată măiestrie și înțelepciune în traseul fiecărei misiuni împotriva inamicului și câtă mulțumire sufletească urmează deodată cu întoarcerea avionului ce-i purtase de nenumerate ori, biruitori și mândri cu tricolorul și cocarda României, prin zarea dușmanului.

Așa îl văd și pe ofițerul de echipaj *Milu Ion*, mereu victorios și gata a lua parte la orice luptă. În lumea avioanelor, dibăcia și curajul ce-l stăpânește l-a făcut să i se dea prețul cuvenit. Nici când n'a lipsit din luptele mari. Capacitatea sa sufletească, puterea de muncă și eroismul de care a dat dovadă l-au adus cele mai înalte distincții: Virtutea Militară cl. I, Crucea de fier cl. I, iar acum în urmă Mihai Viteazul cl. III., la puțină vreme după înălțarea lui la gradul de sublocotenent tot pentru merite deosebite.

Pare că își freacă în întreg trupul la veștile ce vin mereu de pe întinsul pământ rusesc, unde slt. Milu duce din glorie în glorie stindardul românesc.

Cele peste trei sute misiuni de războiu avute ca și cele 17 avioane doborâte, pe lângă alte acte de curaj l-au adus pecetea de erou.

Și dacă în volbura luptelor, cu roirile de avioane rusești, Milu n'a prețat o clipă să se arunce, cu pasărea lui măiastră, unde lupta era mai grea, nu mai puțin adevărat e faptul că, și iubirea față de comandant l-a făcut să dea orice au pretins împrejurările.

E suficient să amintim acțiunea îndrăznească arătată față de comandantul său atunci când acesta cu avionul aprins a fost nevoit să cadă în apropierea frontului. Milu și-a salvat co-

Continuare în pag. 5-a

Mamă!
Bați sute de kilometri, ca să mai poți spune odată, din toată inima: Mamă!
Gemi ca vita dusă la abator și ultimul cuvânt, înainte de a fi se da lovitura, e: Mamă!
Cum ai vrea să-i săruți mâinile bătrănită de muncă, să-ți lipești obrazul de obraji ei, s'o rogi să te ierte pentru toate necazurile pe care i le vei fi făcut. „cu știință, au cu neștiință.”

Frigul umed s'a întesit
Spre dimineață totdeauna așa e.
În întinericul ce-a prins să se distreze, agentul dela regiment, apariție din fiordurile Norvegiei, s'a ivit, interogativ, pe buza gropii.
— Un ordin pentru batalionul doi.
— Fă-te'ncoa' cu el!
De subt foile de cort capetele de ceară apar ca stafiile din cimitirele copilăriei. Parcă toți suntem bolnavi de galbenare.
Unul câte unul baloturile se ridică n'apicioare, răblăgite.

Intăiu țigarea.
— Vai, directore, cum poți fuma înainte de masă? O să-ți strici pofta de mâncare... Ce dorți: cafea cu lapte, unt, marmeladă sau dulceață?
Respirația miroase a acetonă.
— V'ați murdărit pe pantofi; cum o să ieșiți așa pe stradă?
Gâtul ni s'a înțepenit ca lupului, barba ne-a crescut aspră, ca peria de podini.
— Ia, să vie un sclav să-mi ție pardsesul; e cam răcoare și nu rezist la guturaiu.
Scoatem căștile să mai răsufle și capul.
— Directore, altădată să te tunzi cu colț, că-ți stă mai bine.

Maiorul a căscat una de l-au auzit și Rușii din Dzantora.
— Domol, domnule maior, că ne trezim partenerii!
Ordinul: între ora 4 și 4,15, deci cincisprezece minute, artileria divizionară, o să ne prefațeze atacul satului cu o „pregătire”.
De-o fi tot ca cea dela Tulmuciak, mai bine lipsa.
Oricum, e emoționată grija diviziei de noi.
— Gata, băleți. Sus!
Ce mutre!
De-al cresta fețele, nu ar curge pic de sânge.
Obraji de ceară, frunzi de ceară, mâni de ceară.
Stângem curele, potrivim haine, încheiem nasturi, fumăm și scuipăm ca rânđașii unguri.
— Domnule maior ați uitat să vă spălați pe dinți.

— Hai te cară... că doar n'ei-f vrând să mă spăl la fiecare săptămână...
Agentii se strecoară spre companii să le anunțe că la o rachetă verde, cu șase stee, atacul pornește concentric, imediat după formidabila pregătire de artilerie ce ni s'a anunțat. Ne simțim parcă mai apărați, știind că cei din sat vor primi plocon câteva sute de kilograme de obuze.
Ora patru fără două minute,
Urechile se ascut, ochii privesc fix, în gol.
Dimineața stă și așteaptă și ea.
Ora 4.
Ochii s'au mărit. Acu trebuie să treacă peste noi văjăitui proiectilelor.
Ora 4 și 5..
Nimic!
Ora 4 și 10..
Nimic!
Ora 4 și 15..
(va urma)

PAGINA MUNCITORILOR

muncă și lumină

Mărturisiri

Zilele trecute am stat de vorbă cu trei muncitori. Li invitaseam special pentru a afla din sursă directă, care sunt dorințele muncitorilor. Ei știu bine că o parte din lipsurile lor nu le pot împlini și nici nu mi-au cerut lucrul acesta. Nu numai că nu mi-au cerut împlinirea de lipsuri materiale, dar în convorbirea noastră de o oră și jumătate nici nu s-au discutat probleme materiale.

Rămân convinși de judecata dreaptă, de spiritul de discernământ al muncitorilor români. Nu peste tot este belșug. Sunt la unii chiar lipsuri serioase, dar ei știu de unde să aștepte satisfacerea și, la nevoie, știu să se obișnuie că și cu îndelungată așteptare.

Voi arăta astăzi prima cerere ce mi-au făcut-o și cea mai importantă.

Nu s'ar putea oare face cursuri serale pentru noi muncitori? Tehnica asta a avansat grozav. Să ni se predea ceva algebră, ceva desen, ceva cu noștințe de matematică. N'ar strica nici puțină geografie, căci acum războiul acesta se poartă pe tot globul, și nici istoria să nu lipsească.

Este oare nevoie a demonstra profunda semnificație a acestei cereri? Câtă înțelegere a ritmului de progres tehnic, cu care trebuie să țină pas muncitorul, câtă conștiință a valorii profesionale cerută calității muncii ce trebuie să presteze!

Ce oare ar putea cinsti mai mult pe un muncitor decât aprecierea și respectul față de munca lui? Progres apreciat, judecat și imbold lăuntric de a consimți benevol munca suplimentară.

Ce am putea cere mai mult unei conștiințe profesionale? Dar oare dorința cunoașterii geografiei și a istoriei ce însemnează? Nu simțim în jurul nostru pe muncitorul dornic de nivel cultural și pătruns de sentimentul rațional?

Luați aminte muncitori intelectuali!

Muncitorii vă cheamă să-i ajutați întru împlinirea nevoilor intelectuale și sufelești; călcați cu nădejde pe puntea solidă pe care muncitorii au întins-o pentru nivelarea asperităților sociale prin ridicarea muncitorimii.

Inspectoratul „Muncă și Lumină” își va face datoria. Ni s'au pus la dispoziție câțiva tineri ingineri cu multă bunăvoință. Suntem în căutarea sălilor de curs, pe care suntem convingși că le vom găsi și în curând vom satisface ceea ce suntem în stare.

Ceea ce facem noi nu este destul.

Să facă toți cei care pot, și sunt foarte mulți cei care au și obligațiunea de a face.

C-dor Alex. Vodă
Insp. reg. al organizației
„Muncă și Lumină.”

Neamul, temelie de viață socială

Un neam de oameni, întocmai ca lanul de grâu, nu este o alcătuire întâmplătoare.

Singurătatea nu prieste vieții. Oamenii, animalele sau plantele, toate se orânduesc în lume după semnul obârșie și al rostului lor comun. Un om stinger, pe care inima nu-l alipește de semenii săi cei mai apropiați și care caută a-și făuri un ideal din stricta îngrijire a scopurilor sale singuratic, înstrăinându-se, astfel, tot mai mult de năzuințele obștești ale grupului căruia îi aparține, un astfel de om seamănă întristător de mult cu firul de grâu cel pripășit la vreo răscruce de poteci.

Oricâtă frumusețe și oricâtă plinătate ar avea în spicul său, firul acesta de grâu rămâne un netrebnic vlăstar al neamului său.

Iar colo, mai departe, iată cum foșnește de frumos lanul cel cu rădăcinile înfrășite!

E un adevăr mare acesta, un adevăr care cuprinde, deopotrivă, toată suflarea pământului, fie că este vorba despre oameni, animale, plante sau făpturi ne-suflețite din lumea minerală. Căci de-ar încerca cineva să amestece într'un pahar cu apă tot solul de puzderii minerale, acestea vor sfârși prin a se alcătui după firea lor, depunându-se în straturi deosebite, cum nimeni nu s'ar fi priceput s'o facă mai fumos.

Și dacă lucrul acesta se întâmplă în lumea cea fără de suflet a mineralelor, apoi cu

atât mai puternic trebuie să se îndeplinească în înălțimea luminată și desvăluitoare de adevăr a duhului omenească.

Spre deosebire de minerale, plante și întrucâtva — chiar de animale, care primesc legile vieții sub formă unor porunci cărora ele nu se pot împotrivi, ființa omenească este imputernicită să și le apropie în mod voluntar și să se facă, astfel, ea însăși, părtaşă liberă și luminată a legilor vieții.

Dar în afară de legea divină a naturii, omul mai cunoaște și alte legi, cele ale din nevoile mărunde și trecătoare ale zilelor lui.

Astfel, priceperea lui meșteșugărească, îi aduce pe om înaintea unor anumite realități de ordin social, care determină evoluția sa profesională și casnică, în cadrul unor orânduirii specifice omenești, aceleia a categoriilor.

O anumită scurtime de minte a celor mai mulți dintre oameni, a făcut ca problemele mărunde ale ansamblării categoriilor muncitoare în cuprinsul social al unui neam, să umbrească și aproape să stingă, la unele popoare, problema cea mare a neamului însuși.

Dar așa precum nu poți zidi cărămida fără a păstra încon-

tenit înaintea ta planul întregului edificiu, tot astfel nu poți înfăptui nimic în cuprinsul particular al categoriei tale, fără să privești, clipă de clipă, la cerințele cele mari ale neamului.

Căci oricât de mult a încercat omeneștii să forțeze și să întoarcă așezările de temelie ale vieții, acestea au răbunit mereu, ca un foc care nu se lasă stins.

Iar temelii vieții sociale, focul spiritual al tuturor înfăptuirilor omenești, este neamul.

Toate înfățișările vieții vor fi fiind vrednice de prețuit: individul, familia și categoria socială. Căci toate au răsărit din nevoia omenești de a-și organiza viața, care pe zi ce trece se complică tot mai mult.

Dar deasupra tuturor acestor înfățișări, stă marea realitate socială a neamului.

Pentru ceea ce mai mici fapte și gânduri de-ale noastre, fiecare dintre noi poartă în sine oracolul sfânt al dragostei de neam.

Sfătuindu-se cu el, cu propriul său adânc sufletesc, încercându-și fapta și gândul înaintea flăcării pururi dogoritoare a dragostei de neam, omul nu va mai putea greși într-ale sale.

Căci neamul nu este doar o alcătuire convențională a unor oameni ce și-au legat laolaltă interesele și soarta lor, nu este nici rezultatul vreunor împrejurări de ordin economic și social, ci este legea însăși a societății omenești.

t. m. v.

Spre codrii Maramureșului

Pun la pământ urechea și
[ascult
Sbuciumul codrilor de pe
[Gutin.
Intr'acolo, o pasăre trece
[și țipă
Venim, venim!
Voi o ascultați cu sufețele
[arse,
Innecați de-asupriri și venim
Inima noastră vă simte
[durerile:
Venim, venim!
VLAICU BĂRNA

Conservatorul muncitoresc „Astra-Muncă și Lumină” din Brașov a început examinarea candidaților la toate secțiunile. Date fiind posibilitățile reduse de examinare, este foarte probabil că acestea vor fi reluate. Dintre muncitorii înzestrați cu dragostea și cu priceperea în-delețnicilor frumoase ale artelor, niciunul nu va trebui să rămână pe dinafară. Informațiuni se dau la Secretariatul Conservatorului, în str. Lungă Nr. 1.

Universitatea muncitoarească

Duminecă, 7 Oct. a. c. va avea loc în sala teatrului „Astra”, la orele 11.30 conferința d-lui Dr. N. Căliman despre „Ocotirea mamei și a copilului”.

În locul secției M. L.-Letea, programul va fi susținut de către secția M. L.-I. A. R. care va prezenta câteva spectaculoase demonstrații sportive, de box și lupte greco-romane.

Se va face distribuirea premiilor sportive obținute la concursurile M. L. în 1943.

Despre amăgire

Toate relele vin dela amăgire. Se întâmplă ca unii și alții să se creadă neîndreptății în recompensarea activității ce desfășoară. Această credință, cele mai deseori, e o simplă părere, pentru că oamenii care văd numai negru înaintea ochilor, au foarte dese scăpări din vedere.

Amăgirea este uneori fructul închipuirii, iar alteori rezultatul neștiinței. Și într'un caz și în altul, acest fenomen se numește scăpare din vedere, sau lipsă de judecată cu temelie.

Când omul este preocupat și de altceva, în afară de rosturile adevărate ale vieții, cele care pot fi împlinite numai prin muncă negovăitoare, însemnează că judecata lui nu funcționează normal. E stăpânit de închipuire

iar această meteahnă îl duce pe om oriunde, în afară de locul unde el trebuie să se afle în permanență, în rolul de muncitor stăruitor, de cetățean devotat Statului, cu credința neclintită că destinul neamului său poate fi făurit frumos numai prin încredere în biruința muncii drepte.

Se poate ca scăparea de vedere, căderea ca pradă amăgirii, să aibă și alte cauze. Printre ele cea mai de temut este minciuna. Nu avem destule cuvinte s'o înfierăm cum se cuvine. Toată dragostea noastră de lucrurile drepte ne îndeamnă să propovăduim stăpîrea minciunii dela rădăcină.

Minciuna în împrejurările de astăzi, se propagă sub formă

svonului fals. „Ai auzit cutare?”... „Știi că... așa și pe dincolo?” Dar, câte întrebări de soiul acestora nu ajung la urechile credulilor, în scopul de a le deforma judecata? Iuda lucrează pe ascuns și cu viclășuguri. Lumina zilei îl supără. Iar dacă vreunul e slab de înțeles, se lasă copleșit de minciună, se depărtează de rosturile muncii lui și cade în greșeli. Pe urmă se miră de ce trebuie să ispășească un păcat în care el nu are decât vina de a se fi lăsat amăgit.

Problema e mai gravă dacă amăgirea rodește într'un mediu de neștiință. „N'am știut că fac rău...” se desvinovățește imprincipiatul. Leac însă există și pentru aceasta. Să ascultăm de glasul slovelor înțelepte, de cuvântul cel străbun al evangheliei, pe care îl pot pricepe și neștiutorii de carte și din care

Universitatea muncitoarească

Duminecă, în cea din urmă zi a lunii Octomvrie, Universitatea liberă muncitoarească a trăit un sărbătoresc popas, prieluit de cuvântul puternic și răscolitor al d-lui profesor Ioan Moșoiu, directorul liceului „Andrei Șaguna”, precum și de minunatul program de completare, întru totul adecvat conferinței și clipelor pe care le trăim, al secției „Muncă și Lumină” — Rogifer.

Prelegerea d-lui prof. I. Moșoiu a fost o închinare și un indemn înaintea dorinței de unire a tuturor fiilor acestui neam, răsărit și trăinicit la umbra pădurilor transilvane unde întârzie și astăzi troița leagăului și a vrelor lui.

Răspunzând încercărilor de inversiune a unor istorici și politicieni maghiari, conferințiarul adâncește cuvântul său până în negura de obârșie a neamului românesc, pe care cronicile și toate semnele veacurilor aceluia îl desvăluie ca pogoritor din înălțimile Transilvânii, de pe vremea când încă nu poposiseră prin locurile acestea niciun neam străin.

Pe plaia înaltă a Transilvânii, Românii și-au urzit cele dintâi așezări politice, cărăturărești, economice și militare, ale lor.

Și numai apoi, așezările transilvane s'au prellns, odată cu oierii căutători de pășune, până la poalele țării spre Dunăre și Nistru și dincolo de acestea.

Cine mai poate încerca a ne dezice dreptul de stăpânire asupra Ardealului românesc, când acolo așteaptă obârșia și duhul călăuzitor al neamului nostru?

Cuvântul d-lui prof. I. Moșoiu, documentat și cald, a fost ascultat cu înflăcărată evlavie de auditoriul muncitoresc, ale cărui ropotoare întreruperi au arătat măsura lucidei sale participări la semnele vremii.

Despre minunatul program al tohănenilor, despre cântările și jocurile lor scăpărătoare, vom scrie mai pe îndelete, în numărul nostru viitor.

se pot învăța lucruri vrednice de urmat.

Când în fața muncitorilor se prezintă pescuitorii în apă turbure, susținând că ei dețin cheia îmbunătățirii stării materiale, să fie tratați așa cum se cuvine, ca niște înșelători. În realitate, gândul lor este ca prin răspândirea amăgirii, deci fără ca ei să muncească, să și creeze lor înșile situații de existență ușoară. Amăgiții, înduși în eroare, să știe că tot numai prin muncă trudnică își vor putea câștiga existența.

Amăgirea prinde acolo unde e lipsă de înțelepciune, dar din fericele muncitorime noastră a dat dovadă că e stăpânită de judecată limpede. Suntem îndreptății să credem că lucrul acesta se va petrece și de acum încolo.

I. D.

Dintr'o arhivă secretă brașoveană

Statul polițist

de
de I. Bozdog

Continuare din pag. 3-a

„barbarii de maghiari“.

Inafară de elevi au mai fost audiați și alți 22 martori, dar niciunul n'a auzit cuvintele incriminate. Nici chiar atâta nu recunosc cât au spus elevii.

Cercetarea n'a dus la rezultat pozitiv și totuși se poate presupune că acele cuvinte au fost cântate pentru că la 22 Mai, cu ocazia maialului elevilor dela școlile evanghelice, seara, când se 'ntorceau elevii din Stejeriș cei 20-30 elevi români care participau în convoiul au cântat și de astădată „Deșteaptă-te Române“, iar polițistii care însoțeau convoiul au auzit clar cântându-se în loc de „cruzii tăi dușmani“ cuvintele „cruzii tăi maghiari“.

Poliția a voit să oprească numai decât cântecul, dar acela tocmai se sfârșise, căci „prefectul“ elevilor Sași nu găsea potrivit să se cânte cântece românești.

S'a pornit cercetarea și în această direcție dar abia un elev a putut fi recunoscut în intinericul nopții și audiat, însă și acesta a negat că s'ar fi schimbat textul. Pe ceilalți nici nu i-a mai ascultat.

Dosarul a fost transpus la parchetul local spre cercetare.

Martorii audiați au susținut că la manifestația din 12 Mai au participat și soldați. Comandantul militar a răspuns însă că n'au participat soldați la demonstrație. Manifestația era anunțată la poliție prin „prefectul“ elevilor români, iar cu acest prilej au fost obligați directorii tuturor școlilor ca în viitor să anunțe în scris cu 24 ore înainte astfel de manifestații și să aibă aprobarea direcțiunii școlii.

Inițiatorii manifestației și în acest an au fost elevii români, iar aranjierii au fost „prefectul“ lor și patru tovarăși.

Declarația directorului liceului evanghelic Iulius Gross privitoare la incidentul din ziua de 22 Mai precizează că elevii români erau invitații școlilor săsești. Nu poate preciza dacă și elevii sași ar fi cântat, deoarece ei nu știu bine românește. Confuzia ar putea proveni din faptul că elevii români și sași își schimbă chipurile la atari ocazii. Pe elevii mari nu i-a putut cerceta fiind ocupați cu examenul de bacalaureat, iar cei mici nu știu nimic. Pe viitor se vor lua măsuri mai energice de control. (No. 115/895. — 27 Mai).

Prietenia dintre elevii români și sași se datora opresiunii comune, iar atitudinea directorului confirmă opinia publică din anii de furtună.

Un sburător de elită Slt. Milu Ioan

de Pr. N. Bârsan

— Continuare din pag. 3-a —

mandantul cu riscul vieții, aterisând cu aparatul său lângă cel al comandantului pe care l-a scos din flacări, pentru a-l readuce la bază.

Multeles lui fapte ca și ale camarazilor lui își întăresc convingerea că istoria noastră e o luptă și o mărțurie neștearsă a tăriei sufletești. Cronicarul ce-și va lua osteneala să descrie cu răgaz minunile aviatorilor noștri, va înscrie pagini de glorie petcuite și de vitejia Slt. Milu Ion din grupul VII vânatoare, atât de încercat în acest războiu.

Istoricul de azi va avea de săpat în lespedeaua neuitării adevărul că: atunci când Țara a hăulit în cântece norii de biruință, Domnul abia își putea ține în trău voinicii dornici de luptă.

Așa am trăit noi în istorie și așa s'a scris istoria acestui neam.

Abonații

sunt rugați să ne încunoștințeze ori de câte ori nu primesc ziarul regulat. Dela tipografie expediția se face normal dar, se vede treaba, pricina neprimirii la timp sau de loc, in alta parte trebuie căutată. Și o vom căuta.

Aviz redacțional

Toți muncitorii care au realizări literare de orice gen, sau lucrări de caracter general muncitoresc, le vor trimite la Inspectoratul Regional „Muncă și Lumină“ din Calea Victoriei Nr. 9.

Răspunsuri redacționale se vor da în fiecare număr al „Paginei Muncitorului“.

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată la Nr. 14690/1943

Doamnule Prim-Procuror,

Subsemnata vād. Varga Terezia, născută Mihis, refugiată din comuna Poml, jud. Satu Mare, domiciliată în Brașov, Str. Ion Molnar Nr. 12, vă rog să binevoști a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere și de căsătorie, fiind născută în comuna Borlești, jud. Satu Mare, la data de 9 Iunie 1912, de religie gr. cat., din părinții Mihis Dănilă și Ana Mihis născ. Glodan, de religie gr.-cat., căsătorii legitime și sunt căsătorită cu Varga Gheorghe, de religie gr. cat., la data de 8 Noembrie 1928, în fața Ofițerului Stării civile din comuna Borlești, Jud. Satu Mare.

Propun martori pe:
Giurgiu Teodor din Brașov Str. Petru Rareș Nr. 8 și Ștefan Vasile, Brașov, Str. Aurelian Nr. 20.

Cu toată stima
Varga Terezia

Nr. 14690
30 Oct. 1943.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Brașov,

în conformitate cu dispozițiunile art. III. din Decretul Lege Nr. 4062/1943, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte acte ori înscrisuri referitoare la actul al cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Primul-Procuror
A. Pința

Secretar
A. Vâlceanu

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată sub Nr. 14659/1943

Doamnule Prim-Procuror,

Subsemnata Șuteu Elena, refugiată din comuna Culpșu, jud. Mureș, domiciliată în Brașov, Str. Baba Novac Nr. 13, respectuos vă rog să binevoști a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere, fiind născută în comuna Culpșu, jud. Mureș, la data de 11 Aprilie 1899, de religie gr. cat., din părinții Șuteu Alexandru și Șuteu Lucreția născ. Florea de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Propun martori pe: Borșa Vasile, din Brașov, Str. Baba Novac Nr. 13 și Mezel Ștefan, din Brașov, Str. G-ral Grigorescu Nr. 20.

Cu stimă:
Șuteu Elena

Nr. 14659/1943
30 Oct. 1943.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Brașov,

în conformitate cu dispozițiunile art. III din Decretul-Lege Nr. 4062 943, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul al cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim-Procuror
A. Pința

Secretar
A. Vâlceanu

Tipografia „Astra“ Brașov
caută

ucenici români

Femeie destoinică, pricepută la bucatărie și spălat-angajez cu luna sau cu ziua Str. Iorga 12 perter.

Coronl Portăreilor Tribunalului Brașov

Dos. Nr. 532/1943.

Publicațiune de vânzare mobilare

Noi, Eugen Fomino Portărel al Tribunalului Brașov, prin aceasta aducem la cunoștința publică, că în cauza de urmărire mobilă întreprinsă la cererea urmăritorului Popescu Gheorghe din Brașov, reprezentat prin avocatul Ioan I. Șoarec, contra lui Ioan V. Taras și soția sa Elena Taras din Brașov Str. Calea Bucureștilor No. 2, obligat la plata sumei de lei 200.000 capital, interese legale de 7%, dela data de 23 August 1943, precum și 11677 lei, cheltuieli de judecată și urmărire în baza decizului Judecătoriesi mixte Brașov Nr. C. 8414/943, în care scop s'a aplicat sechestrul definitiv prin procesul verbal din 26 August 1943 al acestui Corp de portărel.

Se fixează termen de vânzare publică la fața locului în Brașov, Calea Bucureștilor Nr. 2 în conformitate cu disp. art. 431 și urm din pr. civ. pe ziua de 27 Noembrie 1943, orele 12 a.m. când se va vinde averea mobilă sechestrată prin procesul verbal amintit mai sus compusă din: una casă de fier, un aparat de radio, un bufet mare culoare maron, una vitrină lemn maron cu cristal, una masă mare de sufragerie, șase scaune de sufragerie, un divan mare, două fotolluri, una toaletă.

Vânzarea se va face pe bani gata, iar obiectele, se vor adjudeca imediat acelula care a oferit cel mai mare preț după a trela strigare.

Totodată se încunoștințează toți cei interesați care au față de urmăriții de mai sus pretențiuni cu titlu de chirie, sau alte drepturi de preferință recunoscute ca atare de lege, să declare aceste pretențiuni până la termenul de vânzare, spre a fi ținute în seamă cu ocazia distribuirii prețului, realizat din vânzare.

Data în Brașov, azi la 28 Oct. 1943.

Portărel,
Eugen Fomino

Secretar,
Indescifrabil

Primăria comunei Cernatu, jud. Brașov
Nr. 2663/943

Publicațiune de licitație

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 25 Noembrie 1943, orele 10 a. m. se va ține în localul primăriei din comuna Cernatu, județul Brașov, o licitație publică cu oferte închise și sigilate, pentru vânzarea materialului lemnos din pădurea proprietatea comunei Cernatu „Gârca Cracul Mic“ seria I-a a parchetului 1942/43 în cantitate de 914.702 m³ lemn de chereștea, 114.336 m³ lemn de celuloză și 114.336 m³ lemn de mină, format din 548 fire brad în picioare în pădure.

Vânzarea se face în bloc cu prețul de strigare de lei 1.164.185, adică un milion una sută șalzeaci și patru de miț una sută optzeci și cinci lei, conform estimației Ocolului Silvic Săcele.

Licitația se va ține cu respectarea prevederilor art. 88-110 din L.C.P.

Garanția provizorie de 5%, se va depune în numerar sau efecte garantate de stat socotite la prețul dorit.

În caz de nereușită, se va ține o a doua licitație în aceleași condițiuni, același loc și aceeași oră în ziua de 8 Decembrie 1943.

Dosarul conținând toate pieseles, împreună cu condițiunile se poate vedea în fiecare zi de lucru în orele oficiale, la primăria comunei Cernatu și la Ocolul Silvic Săcele-Satlung.

Cernatu la 23 Octomvrie 1943.
Primar
Dr. I. G. V. Gologan
Notar
Dancu I. Aure

Dați copilului Dvs. alimentul ideal

Cel mai bun aliment pentru sugari, foarte necesar în epoca de osificare și de apariție a dinților.

ESCLAP
SAR
LABORATOR DE PRODUCERE
CHIMICĂ-FARMACIENESCU
BUCUREȘTI
TELEFON 5.0239

Cutia 250 gr. Lei 159.

TIPOGRAFIA „ASTRA“

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Aveți încredere într'o întreprindere curat românească.
Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA“)

Informațiuni

Se prelungeste termenul de distribuire a făinei albe

Se aduce la cunoștința locuitorilor de pe teritoriul Municipiului Brașov, că distribuirea făinei albe, câte 10 kg. de persoană pe baza bonului de făină Nr. 2. din cartela individuală, se prelungeste în continuare până la data de 1 Ianuarie 1944.

Distribuirea se face pe lângă băcăniile care distribuiau până acum și la următoarele magazine: Cooperativa I.A.R. Cooperativa Astra-Bârsa.

Bonurile pentru carne

În cursul săptămânii dela 1 la 7 Noemvrie, vor fi valabile următoarele bonuri de carne atât pentru cartelele fabricilor cât și pentru cealaltă populație:

Martți, 2 Noem. bonul Nr. 33.
Joi, 4 Noemvrie bonul Nr. 34.
Sâmbătă, 6 Nov. bonul Nr. 35.

Fiecare bon este valabil pentru cantitatea de 250 grame.

Bonurile neconsumate se anulează ne mai putând fi folosite în cursul săptămânii următoare.

Deschiderea anului premilitar

Duminecă, 7 Noemvrie 1943, orele 10.30 pe Stadionul Municipal Brașov-Bartolomeu, va avea loc solemnitatea deschiderii noului an educativ premilitar.

Programul va fi:

- Slujba religioasă,
- Cuvântările ocazionale,
- Impărțirea distincțiunilor și premiilor,
- Defilarea tineretului.

Aviz

Biblioteca „Astra“ Brașov cumpără fie ani compleți, fie numeri răsleți din „Foaia pentru minte, inimă și literatură“, apărută la Brașov între anii 1838—1865.

Biblioteca „Astrei“ Brașov

este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

Abonații brașoveni

sunt rugați să-și achite abonamentul la administrația gazetei — B-dul Regele Ferdinand nr. 12 — fără a mai aștepta să le vină acasă încasatorul nostru care, din cauza lipsei de oameni, a primit, în cadrele „Astrei“, o altă însărcinare.

Cronica Războiului

Conferența dela Moscova s'a sfârșit

de Mardare Mateescu

Cercurile politice internaționale sunt preocupate de rezultatele la care a ajuns conferența dela Moscova. Până acum nu s'a dat niciun comunicat asupra celor discutate și nici asupra rezultatului la care s'a ajuns.

Înainte de terminarea conferenței d-l Roosevelt a declarat, așa precum anunță serviciul britanic de informațiuni, că „s'a ajuns la un acord“ pe care urmează doar să se pună semnăturile.

Din aceeași sursă se precizează că în cursul vizitei pe care d-l Eden a făcut-o lui Stalin, pentru a doua oară în cursul unei singure zile, a fost discutată situația actuală a războiului.

Se mai adaugă că această vizită a fost făcută cu aprobarea ministrului de externe american, d-l Hull.

Dela vizita pe care d-l Churchill a făcut-o lui Stalin în cursul anului trecut nu s'a mai ivit niciun prilej pentru a se face un raport oral lui Stalin asupra situației militare, din punct de vedere al aliaților. Cele ce au fost spuse lui Stalin, de către d-l Eden, aveau un caracter atât de confidențial, încât nu puteau fi încredințate nici celor mai secrete coduri. Intrevederea a avut loc pe baza promisiunii făcute de d-l Churchill că va trimite de câteori va avea prilejul, cele mai exacte informațiuni guvernului sovietic.

Din manifestările presei anglo-americane, cercurile berlineze trag concluzia că opinia publică mondială este sistematic pregătită față de concesiunile care s'au făcut Uniunii Sovietice. Toate marile ziare engleze și americane au scos în evidență, în telegrame date din Moscova, cererea sovietică pentru acces la Marea Egee. În același timp fostul ministru de războiu britanic, d-l Hoare Balisha, a susținut într'un discurs, că nevoile de siguranță ale Uniunii Sovietice vor putea fi satisfăcute prin acordarea unor baze strategice fără ca prin aceasta să se atingă „Charta Atlanticului“. Pentru atingerea acestui scop, el recomandă sfătuiră țărilor învecinate Rusiei Sovietice de a renunța în favoarea Rusiei Sovietice „la drepturile militare în unele locuri importante din punct de vedere strategic“. Pentru a nu se spune că în urma unor asemenea cedări s'ar aduce prejudicii independenței naționale a acelor țări, fostul ministru Hoare Balisha spune că aceste state „ar trebui să renunțe în propriul lor interes, la unele aspecte ale suveranității lor“.

După cum se declară la Berlin, anglo-americani bat în retragere pe tot frontul lor politic, în vreme ce Uniunea Sovietică își sprijină cererile pe crearea unui front în Europa occidentală.

Dovada evidentă a acestei retrageri politice anglo-americane o constituie și faptul că unii oameni politici anglo-americani sprijină re-

vindicările sovietice. Astfel senatorul nord-american Burton K. Wheeler a declarat într'o cuvântare că rezoluția privitoare la participarea Statelor Unite la o nouă ordine mondială de după războiu, va fi considerată de Uniunea Sovietică în sensul că Statele Unite sprijină revendicările sovietice asupra unei mari părți din Polonia, asupra Balcanilor, asupra Bosforului și a statelor baltice. Prin această rezoluție, a declarat d-l Wheeler, Statele Unite garantează, de fapt, Uniunii Sovietice controlul asupra întregii Europe.

Ce se crede în Turcia

Cercurile politice turcești se întreabă dacă d-l Eden va face o vizită la Ankara sau dacă d sa va pleca cu avionul direct la Cairo unde își au sediul cele două guverne disidente, cel elen și cel iugoslav.

În ce privește rezultatele ce se așteaptă dela conferență nu se face niciun fel de precizare. Cu toate acestea, cercurile politice bine informate nu sunt deosebit de optimiste.

În conversații se scot în evidență, în legătură cu aceasta, pe lângă exigențele sovietice, greu de satisfăcut, interesele engleze și nord-americane, divergente cu privire la ducerea războiului și la problemele de după el. Observatorii turci văd în activitatea pe care o desfășoară nord-americani în Iran și Orientul mijlociu, un factor important ce privește atât Rusia cât și Anglia. De asemenea s'a constatat la Moscova o tendință nord-americană de a lua în discuție și războiul din Asia răsăriteană, cu toată neplăcerea pe care sovieticii au arătat-o de a se discuta această chestiune.

De sigur, chestiunea japoneză și cea turcă creează un paradox greu de deslegat. Cum se vor fi putut strecura atât sovieticii cât și Englezii printre aceste două probleme de o deosebită importanță politică și militară; sau cum se va fi ajuns la un acord, ne-o va arăta viitorul apropiat. Dacă Rusia Sovietică va renunța la alianța cu Japonia, și deci dacă se va crea un al doilea front pentru Japonezi, este delăsă înțeles că și Anglia a renunțat la acordurile cu Turcia — ultimul parafat la Adana în luna Aprilie anul acesta — și ca atare vom asista la o răsturnare totală a raporturilor diplomatice dintre părțile amintite. În acest caz lupta anglo-americană pentru Europa va fi fost zădarnică. În dese rânduri oamenii politici englezi au declarat că vor să stăpânească Mediterana pentru a avea astfel asigurat drumul spre Orientul mijlociu. Rolul acesta l-a avut doar flota, armata din Asia mică și pactul dela Adana.

În cazul când aceste probleme nu au fost discutate, cum oare s'a ajuns la un acord militar și politic unitar? Răspunsul la această întrebare tot viitorul ni-l va da.

Alte comentarii

În Germania nu s'a așteptat nimic altceva dela conferența dela Moscova decât ceea ce pare a fi fost în realitate și anume un acord principial cu privire la toate problemele esențiale. Pentru Germania nu a existat niciodată îndoiala că în interesul comandamentului comun de războiu Anglia și Statele Unite vor fi dispuse să facă concesiuni Uniunii Sovietice și că ele nu vor încerca decât un expedient pentru a armoniza concesiunile făcute, cu cerințele propriilor lor interese. Cercurile berlineze privesc rezultatul conferenței dela Moscova cu calm.

„Succes unic la Moscova“ și „acord complet“ sună titlurile presei londoneze.

La Londra se crede că la Moscova s'a căzut de acord în primul rând cu privire la forța comună de utilizat în războiu și cu privire la strategia celor trei aliați. În al doilea rând s'ar fi încheiat, probabil, un fel de acord cu privire la colaborarea celor trei mari puteri după războiu. În al treilea rând s'ar fi convenit în mod sigur în ce privește crearea unei instituții permanente interaliate pentru tratarea problemelor politice și militare ale acestui războiu.

La sfârșitul conferenței postul de radio Moscova a anunțat că Stalin a oferit sâmbătă la Kremlin un dineu în onoarea d-lor Cordell Hull și Eden, la care au asistat de asemenea d-nii: Keer, ambasadorul Mării Britanii, Harriman, ambasadorul Statelor Unite, personalități din anturajul celor doi miniștri de externe, membrii ambasadelor engleză și americană, precum și ai misiunilor militare. În afară de d-l Molotov, din partea Sovietelor au participat numeroși comisari.

Mersul războiului

Pregătirile Angliei

Concomitent cu întâlnirea dela Moscova și probabil în legătură cu aceasta, au fost luate în ultima vreme măsuri militare în porturile Angliei de sud, măsuri care sunt urmărite cu atenție la Berlin. Astfel, în porturile de pe coasta meridională a insulei britanice a fost constatată o mărire a tonajului de debarcare. În legătură cu aceasta a fost observată și o mărire a activității vaselor britanice culegătoare de mine, în apele Canalului Mânecii. De asemenea au fost observate în garnizoanele engleze concentrări recente de trupe, de contingente de debarcare și de aviație. Aviația a fost sporită. Această operațiune britanică face în primul rând impresia că este vorba de ceva cu totul numai demonstrativ, pentru a da sovieticilor posibilitatea să creadă că această concentrare este făcută cu scopul unei activități puternice. Este însă posibil ca Anglia să dea urmare cererii Moscovei pentru invazia Europei, care, de altfel, era pregătită pentru primăvara anului 1944. Debarcarea s'ar produce în regiunea de coastă franco-belgiană, în coasta occidentală a Danemarcei și zonele de coastă ale Norvegiei meridionale și centrale.

In răsărit

Pe frontul din răsărit bătăliile continuă cu o violență nemicșorată. Cele mai grele lupte se dau în sectorul dintre Marea de Azov și Nipru și la Krivolrog. Apărarea germană este dâră, iar contra-atacurile sunt încununate de succes. Astfel, în regiunea Gommel, la Vest de Smolensk și mai ales în regiunea Gricev, armatele germane au recucerit importante localități. Presiunea sovietică, după cucerirea localității Melitopol este îndreptată spre Sud și Vest.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200